

18. TET – työelämään tutustuminen

Keskeiset sisällöt

- työelämään tutustumisen käytännöt omassa koulussa
- TET-jaksoon valmistautuminen
- TET-paikan valinta ja hankkiminen
- TET-jakson merkityksen ymmärtäminen

Tuntitehtäviä

TET-jaksoon virittäytyminen (dia 2)

Työelämään tutustumisen kysymykset askarruttavat monia oppilaita. Keskustellaan yhdessä oppilaiden TET:iin liittyvistä ennakkokäsityksistä dian kysymysten avulla. Vaihtoehtoisesti oppilaanohjaaja voi jakaa oppilaille laput, joille jokainen kirjoittaa yhden häntä askarruttavan kysymyksen. Laput käydään tunnin lopussa läpi yksi kerrallaan.

TET ja salassapito- ja vaitiolovelvollisuus (diat 9–10)

Johdatellaan oppilaat tarkastelemaan salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta kysymällä, mitä omia asioita he eivät haluaisi muiden tietävän.

Oppilaat miettivät kysymystä, ja sen vastaukset jäävät salaisuuksiksi. Sen jälkeen pohditaan yleisellä tasolla, mihin salaisiksi toivottavat asiat yleensä liittyvät (esimerkiksi perheeseen, terveyteen tai varallisuuteen).

Lopuksi käydään TET-jaksoihin liittyvät ohjeet salassapito- ja vaitiolovelvollisuudesta.

Oman koulun TET tutuksi (diat 11–12)

Oppilaanohjaaja kertoo oman koulun työelämään tutustumisen järjestelyistä ja pelisäännöistä. Samalla voidaan käydä läpi TET-jaksojen pelisäännöt.

Valmistautuminen TET-jaksoon (dia 13)

Keskustellaan ryhmissä sivun 85 tehtävästä 2. Dialla on työskentelyn tueksi tehtävän kysymyksiä.

TET-paikkojen ideointi (dia 14)

Ideoidaan TET-paikkoja yhdessä kirjan sivun 86 tehtävän 3 avulla. Dialla on sivun 86 taulukko työskentelyn tueksi.

Miten TET-paikkaa haetaan? (dia 15)

TET-paikan hankkimista ja yhteydenottoa eri työnantajiin voidaan harjoitella draamatyöskentelyllä.

Oppilaat jakautuvat 2–3 hengen ryhmiin. Ryhmät harjoittelevat TET-paikan hakemista soittamalla ja käymällä työpaikalla. Ryhmissä jaetaan roolit: yksi esittää oppilasta, toinen työpaikan edustajaa. Jos ryhmässä on kolme jäsentä, kolmas esittää työpaikan edustajaa, joka ei vastaa TET:stä työpaikalla. Lopuksi keskustellaan yhdessä, miten työnantajaan kannattaa ottaa yhteyttä.

TET-jakson jälkeen (dia 18)

Dioja 18–21 voidaan käyttää TET-jakson jälkeen kokemusten purkamiseksi. Dialla 18 on pohdintakysymyksiä keskustelun tueksi oppilaiden palattua TET-jaksolta.

TET-jakson kokemukset ajatuskartta (dia 19)

Oppilaat koostavat dian 19 avulla ajatuskartan TET-jaksostaan. Ajatuskarttaan merkitään muun muassa työtehtävät, työmatka ja työajat.

TET-kokemusten itsearviointi (dia 20)

Kirjan sivulla 204 on TET-jaksoon liittyvä itsearviointitehtävä. Dialta löytyvät tehtävän kysymykset työskentelyn tueksi.

TET-jakson hyvät ja huonot puolet (dia 21)

Työelämään tutustumisen lopuksi mietitään luokassa yhdessä TET-jaksojen merkitystä ja puretaan

Lisätehtäviä

TET-jakson tarkistuslista (monistepohja 1)

Ennen TET-jaksoa oppilaanohjaaja voi jakaa oppilaille tarkistuslistan, jonka avulla on helpompi muistaa kaikki tehtävät ennen TET:iä ja sen jälkeen.

Lista lisää oppilaiden vastuunottoa TET-jaksosta, sillä he merkitsevät itse, kun ovat hoitaneet tarvittavat asiat.

Työntekijän haastattelu (monistepohja 2)

Työntekijän haastatteluun TET-jaksolla on liitteenä monistepohja, jota voidaan käyttää myöhemminkin ammattihaastatteluissa. Pohjan voi jakaa oppilaille myös sähköisesti, jolloin he voivat tehdä sen esimerkiksi koulun oppimisalustalle.

TET-kokemukset kartalle (monistepohja 3)

TET-jakson jälkeen oppilaat voivat laatia omasta TET-jaksostaan monistepohjan avulla ajatuskartan, jonka avulla on helppo hahmottaa kootusti TET-kokemuksensa.

Oppilaanohjaaja voi halutessaan kerätä ajatuskartat ja tutustua oppilaiden itsearviointeihin. Karttoja voidaan käyttää myös urasuunnittelun apuna.

TET-palaute (monistepohja 4)

Jotta kaikki oppilaat hyötyvät toistensa TET- jaksosta, on hyvä jakaa kokemukset muiden kanssa. Oppilaat täyttävät ensin palautelomakkeen yksin. Sen jälkeen keskustellaan vastauksista yhdessä.

Työelämäportfolio

Opettajan aineiston osiossa *Opon työvälineet* on oppilaan työelämäportfolio, jossa on paljon lisätehtäviä työelämään tutustumisesta. Koko yläkoulun TET-asiat voidaan koota samaan portfolioon.

Linkit

- Opintopolku-verkkopalvelu
- Suomen Yrittäjät: Synergia-yrityshaku
- Työ- ja elinkeinopalvelut
- Taloudellinen tiedotustoimisto TAT: Opetin
- Taloudellinen tiedotustoimisto TAT: Virtuaalinen TET

Liitteet

1. Monistepohja: TET-jakson tarkistuslista
2. Monistepohja: Työntekijän haastattelu
3. Monistepohja: TET-kokemukset kartalle
4. Monistepohja: TET-palaute
5. TET-portfolio

Osiossa *Opon työvälineet* on tarjolla muokattavat tiedote- ja sopimuspohjat työelämään tutustumisesta tiedottamiseen:

- TET-tiedote 1: TET-paikan hankkiminen ja käytännön ohjeet
- TET-tiedote 2: TET-aikataulu, raportointi ja nuorta koskevat säädökset
- Tiedote työnantajille 1: TET-työnantajaksi osallistuminen
- Tiedote työnantajille 2: TET-aikataulu ja käytännön ohjeita työnantajille
- TET-sopimus.

Monistepohja 1

TET-jakson tarkistuslista

Ennen TET-jaksoa

- Olen tutustunut TET-työpaikkaan etukäteen esimerkiksi työpaikan verkkosivuilla.
- Olen hoitanut TET:iin liittyvät käytännön asiat: ruokailu kulkeminen TET-paikalle mahdollisesti tarvittava terveystodistus.
- Olen tutustunut työpaikalla tehtävään TET-päiväkirjaan tai muihin tapoihin raportoida TET-jaksoa.
- Olen tietoinen siitä, mihin aikaan minun täytyy olla TET-paikalla ensimmäisenä aamuna.

TET-jakson jälkeen

- Olen lähettänyt kiitokset TET-paikalle.
- Olen tehnyt koulusta saadut tehtävät valmiiksi.
- Olen laittanut TET-työtodistukseni talteen.

Työntekijän haastattelu

Kysy TET-paikassasi joltakulta työntekijältä, saisitko haastatella häntä. Sovi haastatteluaika ja kerro, että teet haastattelun koulutehtävää varten. Voit myös pyytää luvan haastateltavan kuvaamiseen, jos haluat liittää kuvan haastattelusta TET-raporttiisi. Kerro, että haastattelu kestää 10–15 minuuttia.

Päivämäärä:

Haastattelija:

Haastateltava:

1. Mikä on ammattinimikkeesi? _____
2. Mitä työtehtäviä teet? _____

3. Minkälainen on tyypillinen työpäiväsi? _____

4. Mikä on päivittäinen työaikasi? _____
5. Missä työskentelet pääasiassa? _____
6. Minkä koulutuksen ammattisi vaatii? _____
7. Millainen koulutus sinulla on? _____
8. Mistä oppilaitoksista ammattiin voi valmistua? _____

9. Kuinka kauan opiskelu ammattiin kestää? _____
10. Minkälainen on alan palkkataso? _____
11. Mitä henkilöstöetuja työpaikkasi tarjoaa? _____

12. Mitkä ovat työsi parhaat puolet? _____

13. Mitä huonoja puolia työssäsi on? _____

14. Minkälaisiin tehtäviin työstäsi voi edetä? _____

15. Oletko joskus harkinnut ammatinvaihtoa? Miksi? _____

16. Kuulutko ammattijärjestöön? _____

17. Mitä etua ammattijärjestöön kuulumisesta on alallasi? _____

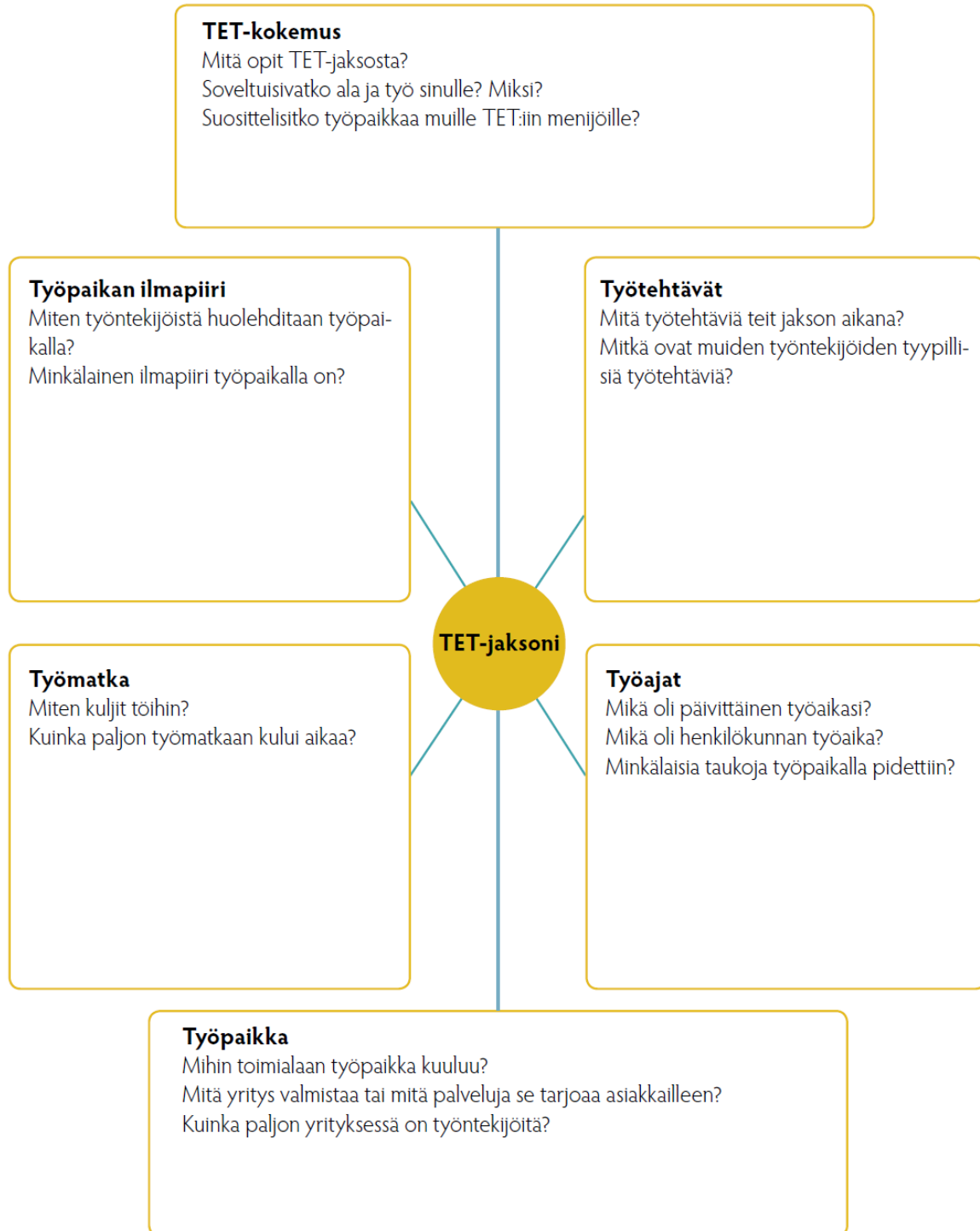
18. Mitä terveisiä haluaisit lähettää nuorille, jotka aikovat samalle alalle?

Kiitos haastattelusta!

Monistepohja 3

TET-kokemukset kartalle

Pohdi TET-kokemustasi ja laadi TET-jaksostasi ajatuskartta. Hyödynnä kartan tekemisessä apukysymyksiä.

TET-palaute

Jotta kaikki hyötyvät jokaisen TET- kokemuksesta, on hyvä jakaa kokemukset muiden kanssa. Vastaa ensin yksin näihin kysymyksiin. Sen jälkeen keskustellaan yhdessä pienryhmissä tai yhdessä.

Nimi:

Luokka:

1. Mikä sana kuvaisi mielestäsi TET-paikkaasi oman kokemuksesi perusteella?

2. Mitä asioita termi TET tuo mieleesi?

3. Miten kuvaisit työelämää koululaisen näkökulmasta?

4. Missä olit töissä?

5. Mitä työtehtäviä sinulla oli?

6. Missä töissä jouduit käyttämään kieliä, matematiikkaa, tietokonetta, fyysistä voimaa, kärsivällisyyttä tai nopeutta?

7. Mistä asioista sait päättää työpaikalla itse?

8. Missä tilanteissa tarvitsit sitkeyttä, kärsivällisyyttä tai luovuutta?

9. Vuoden päästä olet jossain muualla kuin peruskoulussa. Miten TET-jakso on palvellut sinua omissa tulevaisuuden jatko-opintosuunnitelmissa?

10. Minkä kouluarvosanan annat omalle TET-jaksollesi? Miten perustelet antamaasi arvosanaa?
